Vitt mullbär

Morus alba



I korthet

- *Morus alba* – mullbärsväxter (Moraceae).
- Hemma i centrala Kina; odlat i Asien och Europa i århundraden.
- Bladen är silkesmaskens viktigaste föda; formen varierar från hel till flikig.
- Växer snabbt, förgrenar sig tätt och tål kraftig beskärning.
- Ute året runt i sol; på vintern skyddas skålen mot hård frost.
- De små fröna täcks bara tunt; 4–6 veckors kyla ger jämnare groning.
- Gror efter 2–5 veckor i rumstemperatur.

Det här kan du se fram emot

Med fröna av vitt mullbär har du grunden till ett härdigt lövträd som du själv formar redan från början. De första groddplantorna brukar visa sig efter 2–5 veckor, och eftersom arten växer snabbt kan du börja beskära redan den första sommaren. Mullbärets styrka som bonsai är den täta förgreningen – frukter ska du inte räkna med under de första åren.

Många förknippar bonsai med ett färdigt litet träd från butiken. Med frön börjar du ett steg tidigare – och det ger dig något som ett köpt träd aldrig kan: Du bestämmer själv formen från den allra första groddplantan, och du kan odla arter som sällan eller aldrig säljs som färdiga bonsai. Det kräver tålamod, för det tar några år innan fröplantan har blivit ett riktigt bonsaiträd. I gengäld är trädet ditt eget från början till slut. Här nedan hittar du det du behöver veta för att komma bra igång med just den här arten.

Introduktion

Vitt mullbär (*Morus alba*) är ett lövfällande träd i mullbärsfamiljen. Det kommer från centrala Kina, där det har odlats i årtusenden eftersom bladen är silkesmaskens viktigaste föda. Med silkesodlingen kom trädet till Europa, och på 1700-talet planterades många mullbärsträd, bland annat i Preussen. I naturen blir trädet oftast 10–15 meter högt. Bladen är blanka och mycket olika till formen – på samma träd kan det sitta både hela och flikiga blad. Blommorna är små och oansenliga; frukterna liknar avlånga björnbär och kan vara vita, rosa eller mörkvioletta. Arten växer snabbt, förgrenar sig tätt och tål beskärning bra – goda egenskaper för en bonsai.

Förökning

Fröna kan sås inomhus året runt, men på våren får groddplantorna de bästa förutsättningarna. Fröna är små: Strö ut dem på fuktig såjord eller kokossåmull och täck dem bara med ett tunt lager. Groningen blir jämnare om fröna först har legat kallt och fuktigt i 4–6 veckor – blanda dem med lite fuktigt såmedium i en sluten påse och lägg den i kylskåpet. I rumstemperatur gror fröna normalt efter 2–5 veckor. Håll odlingsmediet jämnt fuktigt men inte blött. När groddplantorna har fått sina första riktiga blad skolas de om till egna krukor med pikeringsjord.

Säkerhet: Frön, näringsämnen och odlingsmedier är inte avsedda att ätas – varken av människor eller djur. Vissa arter är giftiga, så förvara dem oåtkomligt för barn och djur.

Placering och ljus

Vitt mullbär är ett utomhusträd och växer bäst på en solig plats i lä för kraftig vind. Groddplantor som har såtts inomhus vänjs gradvis vid att stå ute och flyttas ut först när det inte längre finns risk för nattfrost. På sommaren står trädet gärna i full sol.

Vattning och näringsämnen

Vattna regelbundet under växtsäsongen så att odlingsmediet inte torkar ut, men undvik stående vatten. På vintern vattnas bara sparsamt. Från maj till september ges flytande bonsainäring var fjärde vecka.

Odlingsmedium

Vitt mullbär är inte kräset. En bra blandning är ca 60 % kompostjord och 40 % grov sand – eller färdig bonsaijord. Till unga plantor passar pikeringsjord med kvartssand. Unga plantor planteras om varje vår. Från det fjärde året räcker det att plantera om vart tredje år.

Beskärning

Mullbär tål beskärning bra och skjuter snabbt nya skott. Beskär under hela växtsäsongen: Låt ett nytt skott bilda 4–6 blad och skär sedan tillbaka det till 2 blad. Eftersom trädet växer snabbt kan formen byggas upp redan under de första åren.

Övervintring

Vitt mullbär är härdigt och behöver en kall vinter för att kunna vila. Låt trädet stå ute, även när bladen faller på hösten – lätt frost skadar inte. I en skål är rötterna dock mycket mer utsatta än i marken, och när odlingsmediet fryser hårt kan skålen spricka. Skydda därför skålen i god tid när det väntas flera dygn med frost eller nattfrost under ca -5 °C: Gräv ner skålen i trädgården så att bara stam och krona är ovanför jord, och täck jorden med löv – eller ställ skålen i torr sand i en frigolitlåda. Du kan också ställa trädet i ett kallt, helst frostfritt förråd eller garage; när bladen har fallit behöver det inget ljus. Groddplantor ska under sin första vinter alltid stå frostfritt, t.ex. i ett ouppvärmt rum vid 0–5 °C. Vattna sparsamt så att odlingsmediet inte torkar ut helt, och ge ingen näring. När knopparna börjar svälla på våren ska trädet åter stå ljust, och de nya skotten skyddas mot sen nattfrost.

Viktiga odlingstips

Det mesta som går fel vid sådd beror på för mycket vatten eller för lite ljus. Jag rekommenderar ett lätt, näringsfattigt såmedium som såjord eller kokossåmull, så att de fina rötterna inte ruttnar. När groddplantorna ska skolas om ger pikeringsjord med kvartssand god dränering och ett stabilt rotsystem. Senare, när trädet ska formas som bonsai, är min färdigblandade bonsaijord en bra grund. Ha tålamod: Frön från samma påse gror inte alltid samtidigt, så låt såbrättet stå kvar även om de första groddplantorna redan har kommit upp.